

Vastaukset vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin

www.espoo.fi/arviointikertomus

1 ESPOO-TARINAN TOTEUTTAMINEN

1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI ESPOO-TARINAN TOTEUTTAMISESTA SEKÄ VUODEN 2024 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA POIKKEAMISTA

Valtuustokauden 2025–2029 Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita sekä tulostavoitteita asetettaessa tarkastuslautakunta suosittelee, että:

Valtuustoon nähden sitovien tulostavoitteiden tulee olla kunnianhimoisia ja vaikuttavia sekä kaupungin omin toimin saavutettavissa olevia. Tavoitteille on asetettava niiden toteutumisesta ja raportoinnin koordinoinnista vastuussa olevat tahot.

Tavoitteiden toteutumisen arvioinnin mahdollistamiseksi on sekä valtuustokauden tavoitteille että vuosittaisille tulostavoitteille asetettava mahdollisimman hyvin tavoitteita ja kaupungin aikaansaamiskykyä kuvaavat mittarit lähtö- ja tavoitearvoineen.

Valtuustolle esitettävää tulostavoitteiden toteutumaraportointia on kehitettävä siten, että osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä tuodaan kattavasti esille mitä toimenpiteitä on tehty ja mitä tuloksia on saavutettu.

Raportoinnin pohjalta on voitava muodostaa realistinen tilannekuva tavoitteen toteutumisesta.

Lisäksi on raportoitava mitä tullaan tekemään, jotta mahdollinen negatiivinen kehitys saadaan katkaistua ja tulostavoitteen toteutumista edistettyä.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa siitä, että toteutumatta jääneistä kaupungin tulostavoitteista suuri osa liittyy lasten ja nuorten hyvinvointiin. (SIVU 11)

Vastaaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Tavoitteet pyritään määrittelemään siten, että niiden toteutumiseen voidaan itse vaikuttaa. Niiden tulee olla riittävän kunnianhimoisia, mitattavia ja selkeästi määriteltyjä. Jokaiselle tavoitteelle nimetään vastuuhenkilö, mutta viime kädessä tulosityksikön johtaja vastaa tavoitteiden saavuttamisesta.

Tavoitteiden toteutumista seurataan mittareilla, joiden arvot ja kehitykseen vaikuttavat toimenpiteet ovat raportoitavissa myös arviointijakson aikana. Jos mitattua arvoa ei ole saatavilla, käytetään arvioitua arvoa. Mittareiksi pyritään valitsemaan sellaisia tekijöitä, joita hyödynnetään toiminnan ohjauksessa myös tavoiteasetannasta riippumatta.

Tulosityksiköt ovat kehittäneet raportointiaan, mutta jatkossa kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että tehdyt toimenpiteet kuvataan selkeästi ja että saavutukset sekä tilannekuva esitetään aiempaa

läpinäkyvämmiin. Mikäli tavoitteen kehitys on ollut negatiivista, se tuodaan esiin ja kirjataan, mitä toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi aiotaan tehdä.

Tulostavoite Lapset ja nuoret voivat hyvin ei toteutunut, sillä mittari "Voin koulussa hyvin lähes aina" osoitti heikentymistä edellisvuoteen verrattuna. Fyysisen toimintakyvyn osalta heikossa kunnossa olevien osuus pysyi ennallaan 5. luokkalaisten kohdalla, mutta kasvoi 8. luokkalaisten ryhmässä. (SIVU 6)

Viimeaikaiset selvitykset osoittavat, että lasten ja nuorten henkinen ja fyysinen hyvinvointi on heikentynyt valtakunnallisesti – ja sama kehityssuunta näkyy myös Espoossa. Tämä on vakava viesti, johon haluamme vastata. Pyrimme vaikuttamaan kehitykseen sekä toimialan omilla toimenpiteillä että tiiviissä yhteistyössä kumppaneidemme kanssa. Tavoitteena on kääntää huolestuttava trendi ja vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia pitkäjänteisesti ja vaikuttavasti.

Suurin osa espoolaisista lapsista ja nuorista voi oppilaskyselyiden ja kouluterveyskyselyiden perusteella hyvin. Lähes kaikilla on viikoittainen harrastus, ja 2/3 yläkouluikäisistä on tyytyväisiä elämäänsä. Oppilaista ja opiskelijoista suurin osa kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön. Erityisesti lukiolaisten osallisuuden kokemus oli parantunut, ja ahdistuneisuus vähentynyt. Osallisuuden kokemus on ollut koko maan keskiarvon yläpuolella. Yksinäisyyttä kokevien tyttöjen osuudet olivat vähentyneet, mutta poikien kasvaneet. Elintavat olivat nukkumisen ja liikkumisen osalta hieman parantuneet. Kouluterveyskyselyn perusteella ahdistuneisuutta, koulu-uupumusta, kiusaamista ja seksuaalista häirintää koki iso osa nuorista. Erityisesti tyttöjen nettiriippuvuus on Espoossa selvästi suurempaa kuin maassa keskimäärin. (Kouluterveyskysely 2023).

Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstölle on tarjolla monipuolisesti ohjeita, koulutusta ja materiaaleja, jotka vahvistavat osaamista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Yhteisöohjaajia on palkattu varhaiskasvatukseen, kouluihin ja lukioihin YHOP hankkeen tukemana 34 kpl yhteisöllisen hyvinvointityön tueksi ja noin puolet heistä jatkaa myös ensi lukuvuonna hankkeen päätyttyä. Yhteisöohjaajat on nähty kouluilla tärkeänä voimavarana. Espoon harrastuspolku ja liikuntapalvelut ovat tarjonneet monipuolisia mahdollisuuksia harrastaa lähikouluilla lasten ja nuorten toiveiden mukaisia lajeja. Syyskaudella 2024 harrastuspolun ryhmissä kävi 2044 osallistujaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämien sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa tehdään useassa verkostossa tiivistä yhteistyötä. Opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa tehdään laajaa yhteistyötä niin yhteisöllisen kuin yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutumiseksi esiopetuksessa, perusopetuksessa ja 2.asteella. Opiskeluhuollon psykologeista on edelleen pulaa, mutta kuraattorien määrä on nyt mitoituksen mukainen. Terveystieteiden ja lääkärien resursseissa on vajetta, ja määräraikaistarkastusten toteutuminen koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa herättää huolta. Näillä matalan kynnyksen ennalta ehkäisevillä palveluilla on iso rooli lapsen ja nuoren avun saamiseen ajoissa, ja siksi resurssien on tärkeä olla lain mukaiset.

Kasvun ja oppimisen lautakunta toivoi, että sille tuodaan mahdollisimman pian toimenpidesuunnitelma kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumisen vahvistamiseksi.

1.3 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VUODEN 2024 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA POIKKEAMISTA

Tarkastuslautakunnan suositukset

Kehitysohjelmien henkilöstö- ja määräraharesurssien tulee olla tasapainossa kehitysohjelmalle annettujen tavoitteiden kanssa.

Ohjausryhmien kokouksista laaditut muistiot julkaistaan jatkossa kehitysohjelmatoiminnan läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Kehitysohjelmatyön tuloksellisuuden ja lisäarvon selvittämiseksi kehitysohjelmien hyötytavoitteille tulee asettaa arvioitavissa olevat mittarit ja tavoitetasot, jotka kuvaavat realistisesti hyötytavoitteita ja kehitysohjelman toimintaa.

Onnistuneet kokeilut on siirrettävä linjaorganisaation hoidettavaksi.

Uusia kehitysohjelmia asettaessa on pohdittava tarkoin, mitkä aiheet hyötyvät poikkihallinnollisesta ohjelmamuotoisesta kehittämisestä, jotta mahdollistetaan kehitysohjelmien synty myös uusista ajankohtaisista aiheista.

Vastaaaja: Konsernihallinto, Strateginen kehittäminen ja tietojohdaminen

Poikkihallinnollinen kehitysohjelmatoiminta jatkuu valtuuston päätöksellä neljällä kehitysohjelmalla 2025–2029. Uusien kehitysohjelmien valmistelussa on painotettu, että henkilöstö- ja määräraharesurssien riittävyys on kriittistä ohjelmien onnistumisen kannalta. Resurssien riittävyyteen liittyvät näkökohdat huomioidaan avainhenkilöiden valinnassa ja perehdytyksessä sekä ohjelmien tavoiteasettelussa ja tarkemmassa suunnittelussa.

Ohjausryhmien kokouksien muistiot jaetaan jatkossa systemaattisesti kehitysohjelmatoiminnan läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Kehitysohjelmien hyötytavoitteiden ja niihin liittyvien mittarien asettamiseen kiinnitetään erityistä huomiota ohjausryhmien perehdytyksessä.

Onnistuneiden kokeilujen tulosten hyödyntäminen linjaorganisaatiossa on olennaista ohjelmatyön vaikuttavuuden kannalta. Kokeilut ovat kuitenkin hyvin monimuotoisia ja niiden tulokset erilaisia. Kokeilut voivat myös tähdätä oppimiseen, eikä käyttöönotto välttämättä ole niiden tavoitteena. Kokeilujen tuloksia voidaan myös hyödyntää eri puolilla organisaatiota. Suoraviivaista ja yleistä mekanismia tulosten hyödyntämiseen ei voida rakentaa. Käyttöönotto tulee huomioida kokeilun suunnittelussa, ei vasta siinä vaiheessa, kun arvioidaan kokeilun onnistumista. Päätös käyttöönotosta tehdään aina linjaorganisaatiossa ja ohjelmien omistajat ovat tässä avainasemassa. Ohjelmatoimijoiden perehdytykseen tuodaan aiempaa selkeämmin menetelmiä ohjelmatyön ja linjaorganisaation välisen työn tiivistämiseen.

Uusien kehitysohjelmien aiheista päätettäessä kiinnitettiin huomiota siihen, mitkä kaupungin haasteet erityisesti hyötyvät poikkihallinnollisesta kehittämisestä. Ohjelmamuotoisen kehittämisen hyötyjä ja rajoitteita käsiteltiin teemoja valittaessa. Tavoitteena on, että kehitysohjelmatoiminta on jatkossa entistä vaikuttavampaa.

Vastaaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala: Ks. kohta 1.2.

2 KAUPUNGIN JA KONSERNIN TALOUDEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN ARVIOINTI

2.1 KAUPUNGIN JA KAUPUNKIKONSERNIN TALOUDEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYS

Tarkastuslautakunnan suositukset

Vuosikatteen ja tuloksen on oltava oikeassa suhteessa Espoon investointitasoon, jotta kaupunki selviää jatkossa sekä korvaus- ja kasvuinvestoinneista että lainanlyhennyksistä ja pystyy turvaamaan asukkaiden peruspalvelut.

Kasvavan kaupungin omaa palvelutarpeen ennakkointia, palvelujen kustannuslaskentaa ja tulorahoituksen kokonaisuuden analysointia tulee edelleen kehittää, jotta Espoo voi varautua tulevaan kehitykseen.

Vastaaja: Konsernihallinto, Rahoitus ja talous

Kaupungin vuosikate ja tulos ovat tällä hetkellä liian alhaiset suhteessa mittavaan investointitasoon. Käyttötalouden kustannukset kasvavat nopeammin kuin asukasmäärä. Sote-uudistuksen ja sen tuoman valtionosuusriippuvuuden myötä verorahoitus ei kasva edellisten vuosien tapaan, vaikka espooalaisten verorasitus ei ole keventynyt. Espoon verotuloista ja niiden kasvusta aiempaa suurempi osuus kohdentuu valtion toimien myötä muualle Suomeen.

Talouden kestävyys edellyttää monipuolista tarkastelua ja toimenpiteitä. Se tarkoittaa palvelutarpeen ja kasvun hallintaa, verotulojen analysointia, palvelujen kustannuksiin liittyvää laskentaa sekä kokonaistaloudellisesti edullisimpien palvelu- ja investointivaihtoehtojen valintaa. Johtamisen ja päätöksenteon tulee perustua tiedolla johtamiseen ja analytiikkaa.

Talouden kestävyys tulee olemaan keskeinen teema tällä valtuustokaudella. 10 vuoden talouden skenaariot osoittavat, että nykyiset toimenpiteet eivät ole tällä hetkellä riittäviä. Talouden yhtenä keskeisenä riskinä on myös tuleva valtionosuusuudistus, jonka sisällöstä ei ole vielä päätöksiä.

2.2 HENKILÖSTÖÖN LIITTYVÄT SEURANTATIEDOT

2.4.2 TYÖSUOJELU JA TYÖTURVALLISUUS

Tarkastuslautakunnan suositukset

Kaupungin tulee jatkaa työvoiman saatavuuden ja pysyvyyden edistämisen toimenpiteitä erityisesti Kasvun ja oppimisen toimialalla.

Työ- ja työmatkatapaturmien sekä väkivalta- ja uhkatilanteiden määrien alentamiseksi on edelleen tehostettava työsuojelu- ja työturvallisuustoimenpiteitä.

Vastaaja: Konsernihallinto, henkilöstöpalvelut

Kaupungin organisaatiossa on vuoden 2022 syksystä lähtien toiminut kaupunginjohtajan nimeämä Työvoiman saatavuus -työryhmä, jossa ovat edustettuina konsernihallinnon, elinvoiman tulosalueen sekä toimialojen asiantuntijat. Erityisesti kasvun ja oppimisen toimialan työvoiman saatavuushaasteista kärsivien tulosityksiköiden (suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja opetus) edustajat ovat olleet mukana suunnittelemassa työvoiman saatavuutta ja nykyisen henkilöstön pysyvyyttä vahvistavia toimenpiteitä. Toimenpiteillä on pyritty pitkäjänteiseen tilanteen parantamiseen siten, että erityisesti tehtävien kelpoisuusehdot täyttävän vakinaisen henkilöstön osuutta henkilöstöstä saataisiin nostettua. Tällöin pysyvien tehtävien täyttäminen kelpoisuusehdot täyttämättömällä määräaikaaisella henkilöstöllä tai vuokratyöntekijöillä vähenisi.

Käytännön työ toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa tehdään toimialoilla ja tulosityksiköissä, joissa parhaiten tunnistetaan, millä toimenpiteillä eri ammattiryhmien tai tehtävien työvoiman saatavuutta ja pysyvyyttä on tosiasiallisesti mahdollista parantaa. Sekä kaupunkiympäristön toimialalla että kasvun ja oppimisen toimialalla on tehty tähän liittyvää sisäistä suunnittelua ja toteutusta jo pidempään.

Konsernihallinnon keskitetyt toiminnot ja palvelut, kuten rekrytointipalvelut, tukevat yksiköitä toimenpiteiden toteuttamisessa sekä vastaavat kaupunkitason työnantajamarkkinoinnista ja mahdollista kaupunkitason erillisrahoitusta edellyttävien toimenpiteiden suunnittelusta. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijöiden määrän lisääminen, kaupungin osallistuminen työnantajana rekrytointimarkkinoinnillisiin tilaisuuksiin sekä työnantajan veto- ja pitovoimaisuutta vahvistavat panostukset, kuten erilaiset henkilöstöedut ja keskitetty koulutustarjonta sekä työyhteisöille ja esihenkilöille tarjottava tuki toiminnan ja työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Työvoiman saatavuus ja pysyvyys on vuoden 2024 aikana ja vuoden 2025 ensimmäisen vuosipuoliskon tietojen valossa parantunut. Kelpoisuusehdot täyttävien työnhakijoiden keskimääräinen määrä kaupungin tarjoamiin tehtäviin on noussut ja vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus on pienentynyt. Samaan aikaan tarve käyttää vuokratyöntekijöitä työvoimapula-aloilla on vähentynyt. Joillain aloilla, kuten teknisellä sektorilla, Suomen yleisen talous- ja työllisyystilanteen heikkeneminen on osaltaan parantanut osaavan työvoiman saatavuutta kaupungin tarjoamiin tehtäviin.

Samalla on kuitenkin todettava, että monilla pitkään työvoiman saatavuushaasteista kärsivillä aloilla, kuten ruotsinkielisessä opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa, kelpoisuusehdot täyttävien hakijoiden määrän kasvu on ollut varsin nimellistä. Näillä aloilla edellytetään tilanteen tosiasialliseksi parantamiseksi paitsi kaupungin omia toimenpiteitä myös kuntien ja valtion yhteistyön tehostamista sekä valtion vahvempia panostuksia esim. työvoimapulasta kärsiville aloille osajia kouluttavien oppilaitosten aloituspaikkamäärien kasvattamiseen sekä pidättäytymistä tehtävien hoidossa edellyttävien kelpoisuusehtojen tiukentamisesta.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimialan ja konsernihallinnon työsuojelu

Työ- ja työmatkatapaturmien torjunnassa on rooli kaikilla organisaation jäsenillä. Esihenkilöt edustavat työnantajaa työpaikoilla. Työturvallisuuslain (738/2002) 8 § kertoo työnantajan yleisestä huolehtimisveloitteesta. Työnantaja huolehtii työntekijän turvallisuudesta ja terveydestä huomioiden työ, työolosuhteet ja muu työympäristö sekä työntekijän henkilökohtaiset

edellytykset/ominaisuudet. Työnantaja suunnittelee, valitsee, mitoittaa ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet työolosuhteiden parantamiseksi.

Työnantajan velvollisuus on tunnistaa, arvioida ja poistaa työn vaarat tai vähentää niiden haittoja. Lisäksi työntekijät on perehdytettävä turvallisiin työtapoihin. Espoon kaupunki on saanut AVI:lta toimintaohjeita lainvastaisuuksista vakavien työtapaturmien tarkastuksissa.

Tapaturmien torjunta on pitkälle toimintakulttuuriasia. Hyvän työturvallisuuskulttuurin perusta on tarkoituksenmukaisesti laadittu ja ylläpidetty työn vaarojen ja riskien arviointi, jonka terveydelliseen näkökulmaan saa tukea työterveyshuollon työpaikkaselvityksestä sekä olosuhteisiin Espoon ympäristöterveyden valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista. Työpaikoilla tapahtuva työntekijöiden riittävä perehdyttäminen tehtäväänsä ja siihen liittyviin turvallisuusriskeihin on tärkeä työtapaturmia ehkäisevä keino.

Tehokas tapaturmien torjunta edellyttää tapahtuneiden riskien, kuten työtapaturmien, väkivaltatilanteiden ja uhkatilanteiden, huolellista analysointia. Espoon kaupunki on ohjeistanut työntekijöitään työturvallisuuslain 19 § (Vikojen ja puutteellisuuksien poistaminen ja niistä ilmoittaminen) heitä koskevasta ilmoittamisvelvoitteesta. Espoossa ilmoitukset tehdään HESSU työturvallisuusjärjestelmässä. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön 1.4.2024. Järjestelmän tarkoituksena on auttaa esihenkilöitä arvioimaan työtapaturmien ja työturvallisuusilmoitusten vakavuutta ja luomaan toimintatapoja, joilla vastaavilta tilanteilta voitaisiin välttyä tai niiden haitallista vaikutusta voitaisiin lieventää. Järjestelmässä tehdään myös tapausten tutkinta ja riskien arviointi.

Toimialan työsuojelupäällikkö tukee esihenkilöitä työturvallisuusjärjestelmä HESSUn käytössä sekä heitä työtapaturmien tutkinnassa.

Vaikka työpaikoilla on paljon yhteistä, jokainen on ainutlaatuinen. Tapaturmien torjunta perustuu työpaikkakohtaiseen riskienarviointiin: riskit tulee poistaa tai vähintään olennaisesti vähentää. Johtamisella on tässä keskeinen rooli. Kaupungin työsuojeluorganisaatio tukee esihenkilöitä tarjoamalla tietoa, koulutusta ja viestintää työpaikkojen turvallisuustilanteesta.

Liukastumiset ovat yleisin poissaoloon johtava tapaturma, erityisesti varhaiskasvatuksessa. Koska liukkautta ei aina voida poistaa, sen haittoja torjutaan asianmukaisilla työvarusteilla. Työnantaja voi velvoittaa työntekijät käyttämään esimerkiksi tarkoituksenmukaisia työjalkineita.

Työmatkatapaturmien ehkäisyssä työnantaja ei voi velvoittaa työntekijöitä tiettyyn toimintaan. Kaupungin rooli rajoittuu liukkauden torjuntaan, valaistukseen sekä henkilöstön valistamiseen ja ymmärrykseen esim. sääolosuhteista johtuviin myöhästymisiin.

Turvallisuus ja tapaturmien torjunta ovat osa arjen johtamista ja turvallisuus alkaa aina itsestä.

Hyvä turvallisuuskulttuuri ei synny käskemällä, vaan vaatii sitoutumista ja käytännön tekoja. Espoossa rakenteet ja ohjeet ovat olemassa, mutta haasteita on niiden tulkinnassa, noudattamisessa ja resursseissa. Työsuojeluorganisaatio tukee esihenkilöitä arjen turvallisuusjohtamisessa.

2.3 KAUPUNGIN VIESTINTÄ

Tarkastuslautakunnan suositus

Jatkossa kaupungin on tärkeää linjata tarkemmin sosiaalisessa mediassa toimimisen strategia sekä sosiaalisen median rooli kaupungin viranomaisviestinnässä. Samalla kaupungin on varmistettava perinteisten viestintämenetelmien käytettävyys ja saavutettavuus erityisesti poikkeustilanteissa.

Vastaaja: Konsernihallinto, viestintä

Jatkuvasti muuttuvassa viestinnän toimintaympäristössä on tärkeää huolehtia siitä, että kaupungin kanavastrategia on ajan tasalla ja vastaa toimintaympäristön haasteisiin. Kanavastrategia onkin jatkuvasti päivittyvä dokumentti, jonka sisältö ja ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain.

Kaupungin pääviestintäkanava on espoo.fi-verkkosivusto. Sosiaalinen media on tehokas, nopea ja ketterä kanava tiedon välittämiseen ja jakamiseen ja tämä korostuu erityisesti kriisitilanteissa. Kaupungin kanavavalikoiman monipuolisuus takaa viestinnän toimintavarmuuden myös tilanteissa, joissa kanaviin kohdistuu häiriöitä. Sähköisten viestintäkanavien ohella kaupungilla on myös muita kanavia (esimeriksi asukaslehti Espoo-lehti)

Poikkeustilanteiden viestintävalmiutta ylläpidetään säännöllisin harjoituksin sekä koulutuksin. Viestintä osallistuu aina kaupunkitasoihin sekä laajempiin valmiusharjoituksiin. Lisäksi viestintä ylläpitää valmiutta säännöllisin viestinnän työpöytäharjoituksin.

2.4 DIGITAALINEN ASIOINTI JA DIGITUKI

Tarkastuslautakunnan suositus

Espoon on huolehdittava, että kaupungin asiointipalvelut ovat saavutettavia myös niille kaupunkilaisille, jotka eivät voi ikänsä, terveydentilansa tai muun syyn takia käyttää digipalveluita. Lisäksi heille on viestittävä tarjolla olevista ei-digitaalisista palveluista, esimerkiksi puhelinpalvelusta.

Vastaaja: Konsernihallinto, Asiointipalvelut

Saavutettavuuden varmistaminen on asiointipalvelukehityksen ytimessä. Uusien verkkopalvelujen kehittämisessä saavutettavuus todennetaan myös ulkopuolisen tahon tekemillä saavutettavuustestauksilla. Vaikka kaupungin painopiste siirtyy kaupunkilaisten enemmistön tarpeista ja toiveista johtuen entistä enemmän sähköiseen asiointiin ja etäasiointiin, voi kasvokkain kuitenkin edelleen asioida Espoo-infon kiinteissä asiointipisteissä. Lisäksi Liikkuva Espoo-info vierailee säännöllisesti kaupunkilaisten luona esimerkiksi kirjastoissa, palvelukeskuksissa ja asukas- ja monitoimitaloissa. Espoo-infosta voi varata myös henkilökohtaisen neuvonta-ajan kasvotusten, tai etänä puhelimitse tai videopuhelua hyödyntäen.

Espoon asiointipalvelut pyrkii viestimään asiointimahdollisuuksista eri kanavissa mahdollisimman selkeästi, hyödyntäen myös verkostoja ja yhteistyökumppaneita. Tämä on nostettu yhdeksi kehitysalueeksi ja siihen pyritään tunnistamaan toimivia keinoja.

2.4 TIETOTURVA JA TIETOSUOJA

Tarkastuslautakunnan suositukset

Kaupungin tietoturvasta ja -suojasta on eri toimijoiden yhteistyössä huolehdittava kattavasti ja ennalta riskeihin varautuen.

Tietoturva- ja tietosuojakoulutuksen suorittamisen tulee jatkossa olla pakollista koko henkilöstölle.

Vastaaaja: Konsernihallinto, Turvallisuus ja valmius

Kaupungin tietoturvasta ja -suojasta on eri toimijoiden yhteistyössä huolehdittava kattavasti ja ennalta riskeihin varautuen. (SIVU 44)

Turvallisuus ja valmius -vastuualue (TurVa) vastaa: TurVa on jo pitkään järjestänyt ja tukenut kaupungin eri toimintoja varautumisen ja tietoriskien arvioinneissa, sekä näihin liittyvien selvityksien laadinnassa. Riskeihin on varauduttu tietojärjestelmä- ja toimintokohtaisesti, sekä toimintoja rohkaistu toimimaan oma-aloitteisesti yhteistyössä eri tukitoimintojen kanssa ja tarvittaessa järjestelmätoimittajia osallistuttaen. Haasteena yhteistyölle ja riittävälle ennakoinnille on tehtävien ja vastuiden jakautuminen usealle eri yksikölle, joiden kaikkien tulisi kuitenkin selvittää ja varmistaa tietoturva- ja tietosuojatoimenpiteiden tosiasiallinen toteutuminen.

Tietoturva- ja tietosuojakoulutuksen suorittamisen tulee jatkossa olla pakollista koko henkilöstölle. (SIVU 44)

Turvallisuus ja valmius -vastuualue vastaa: TurVa on samaa mieltä väittämästä ja julkaisee uuden Organisaatioturvallisuus -opintopolun vuoden loppuun mennessä, jonka pituus on alle 60 minuuttia. Opintopolun on välttämätöntä toimia osana uusien työntekijöiden perehdytystä ja tieto opintopolusta on myös välttämätöntä toimittaa uusille työntekijöille heti työsuhteen alussa. Lisäksi pakollisuuden tosiasiallinen toteutuminen saattaa edellyttää seuraamuksia niille, jotka laiminlyövät opintopolun suorittamisen.

Vastaaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Kaupungin tietoturvasta ja -suojasta on eri toimijoiden yhteistyössä huolehdittava kattavasti ja ennalta riskeihin varautuen. (SIVU 44)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Toimialan **tietoturva- ja tietosuojatyötä** vahvistettiin 2024 toimialajohtajan perustamalla toimialalle oma tietoturvan- ja tietosuojan työryhmä. Työryhmän vastuulla on koordinoita toimialalle kuuluvia tietosuojaja- ja tietoturvakokonaisuuksia, sekä vastata näihin liittyvien ohjeistusten laatimisesta sekä raportoida toimialan johtoryhmälle. Ryhmä toimii yhteistyössä kaupungin tietosuojaja- ja tietoturvaryhmien kanssa.

Kasvun ja oppimisen toimialan 2024 painopisteinä olivat tietosuojaohjeistukset opetukseen, varhaiskasvatukseen sekä iltapäivätoimintaan. Oppaat on toteutettu suomen ja ruotsin kielellä.

Tietoturva- ja tietosuojakoulutuksen suorittamisen tulee jatkossa olla pakollista koko henkilöstölle. (SIVU 44)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Toimiala pitää tärkeänä, että verkkokoulutukseen panostetaan ja sen suorittamista seurataan. Toimialan johtoryhmä on linjannut, että henkilöstön tulee suorittaa tietoturva- ja tietosuojakoulutus.

Toimialan toiveena on, että koulutusmateriaali ottaisi paremmin huomioon toimialojen erityispiirteitä. Koulutusten suoritusten seuranta helpottaisi, jos esihenkilöt saisivat suoritusraportit koulutusjärjestelmästä.

3 ELINVOIMAN TULOSALUEEN PALVELUJEN ARVIOINNIT

3.1 TYÖLLISYYSPALVELUT

Tarkastuslautakunnan suositukset

Työllisyyspalvelujen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja työnantajien kanssa asiakkaiden työttömyyden pitkittymisen vähentämiseksi.

Työllisyyspalvelujen tulee kehittää yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa toimintamalleja haastavassa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden polkuun kohti työllistymistä tai muuhun ratkaisuun pois työttömyydestä.

Keskeisiä toimintatapoja työttömyysturvan Espoon rahoitusosuuden alentamiseksi on määrätietoisesti jatkettava.

Vastaaja: Elinvoiman tulosalue / Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja työnantajien kanssa asiakkaiden työttömyyden pitkittymisen vähentämiseksi.

Työllisyyspalvelut ovat vahvistaneet yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa TE-uudistuksen myötä, kun koulutuspalvelujen hankintavastuu siirtyi kunnille. Tämä on mahdollistanut entistä kohdennetumman koulutustarjonnan, joka vastaa paikallisten työnantajien osaamistarpeisiin. Työnantajayhteistyötä on laajennettu mm. osaamiskartoitusten ja rekrytointitapahtumien kautta, ja koulutuksia suunnitellaan ennakkoivasti yhdessä yritysten kanssa. Tavoitteena on lyhentää työttömyyden kestoa ja nopeuttaa siirtymistä työelämään.

Työllisyyspalvelujen tulee kehittää yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa toimintamalleja haastavassa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden polkuun kohti työllistymistä tai muuhun ratkaisuun pois työttömyydestä.

Yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa perustuu lakiperusteiseen asiakasohjaukseen, yhteiseen arviointiin ja suunnitelmien laatimiseen erityisesti pitkään työttöminä olleiden osalta. Vaikka nykyinen lainsäädäntö ei tarjoa hyvinvointialueille suoria kannustimia palvelujen kohdentamiseen työttömille, paikallinen sopiminen on mahdollistanut yhteisten toimintamallien kehittämisen. Näitä malleja kehitetään edelleen, jotta asiakkaat saavat kokonaisvaltaista tukea ja ohjausta kohti työllistymistä tai muuta ratkaisua, kuten kuntoutusta tai koulutusta.

Keskeisiä toimintatapoja työttömyysturvan Espoon rahoitusosuuden alentamiseksi on määrätietoisesti jatkettava.

Espoon työllisyyspalveluissa on rakennettu palvelumalli, jonka avulla pyritään vaikuttamaan työttömyysturvan rahoitusosuuden kehitykseen. Palveluiden kohdentaminen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi perustuu vahvaan tietopohjaan, jota kehitetään aktiivisesti. Tiedolla johtaminen, vaikuttavuuden seuranta ja nopeaan työllistymiseen tähtäävät toimenpiteet ovat keskeisiä keinoja rahoitusosuuden hallinnassa. Lisäksi yhteistyö muiden kuntien ja valtion toimijoiden kanssa tukee kustannustehokasta palvelutuotantoa.

3.2 KIRJASTOPALVELUT

Tarkastuslautakunnan suositukset

Espoon kaupunginkirjaston ydintehtävän, eli lukutaitojen monipuolisen edistämisen, toteutumisesta tulee huolehtia tulevaisuudessakin.

Yhdenvertaisuuden toteutumisesta on huolehdittava turvaamalla palvelujen saatavuus alueittain.

Vastaa: Elinvoiman tulosalue, Kulttuuri

Espoon kaupunginkirjaston ydintehtävän, eli lukutaitojen monipuolisen edistämisen, toteutumisesta tulee huolehtia tulevaisuudessakin.

Kaupunginkirjasto vastaa: Kaupunginkirjaston tärkein tavoite on kaikkien lukutaitojen edistäminen. Keväällä 2025 kirjasto otti tehtäväkseen vastata kaupunkitasoisesta lukutaitoverkostosta, jonka tavoite on tehdä näkyväksi jo olemassa olevia lukutaitoja edistäviä palveluita, kehittää niitä edelleen ja saada asukkaat ja järjestöt mukaan lukutaitotyöhön. Tavoitteena on luoda kattava verkosto ja toimenpideohjelma, jonka avulla kannustetaan kuntalaisia ja asukkaita mukaan lukutaitotyöhön ja lukemisen edistämiseen.

Lukutaitotyötä on kirjastossa tehty jo pitkään suunnitelmallisesti Espoon KULPS-Kulttuuripolkuun kuuluvan Kirjastopolun kautta. Tarjonta koostuu lähikirjastossa tapahtuvista kirjailijavierailuista, työpajoista sekä kirjaston toimintoihin, kuten tiedonhallintaan tutustumisesta. KULPS-kirjastopolun eri palveluissa vieraili kevään 2025 aikana 16 016 espoolaista lasta ja nuorta. Lukuvuonna 2024–2025 käynnistyi toisen asteen KULPS-tarjonta, johon on kuulunut mm. toisen asteen opiskelijoille tarjotut työelämäyhteistyön muodot. Lisäksi S2-ryhmille on kohdennettuja palveluita, jotka tukevat kotoutumista.

Kirjasto lähettää päiväkodeille säännöllisesti teemalaatikoita eri aiheista. Mukana palvelussa on yli 200 varhaiskasvatusryhmää ja kuukausittainen lainaus vastaa kahden lähikirjaston lainamäärää. Palvelua kehitetään ja varmistetaan, että kaikki halukkaat päiväkodit pääsevät palvelun piiriin. Uutena palveluna on kouluille lähetettävät lukupiirilaatikat. Myös yhteistyön tiivistämistä koulukirjastojen kanssa selvitetään.

Yhdenvertaisuuden toteutumisesta on huolehdittava turvaamalla palveluiden saatavuus alueittain.

Kaupunginkirjasto vastaa: Kirjaston palveluverkkosuunnittelussa otetaan huomioon mm. alueen asukasmäärä ja kirjastopalveluiden järjestämisen sekä kaupunkilaisten kirjastopalveluiden saatavuuden tasapuolisuus. Espoon kaupungin palveluverkkoa kehitetään aluekirjastomallin pohjalta siten, että kirjaston palvelurakenteen muodostavat viisi aluekirjastot ja niitä täydentävät

lähipalvelut. Aluekirjastoja on viisi, joista uusin vuonna 2022 avattu Espoonlahden aluekirjasto Lippulaiva. Lähikirjastoja on 11. Palvelumallia täydentävät liikkuvat palvelut, joita ovat kirjasto- ja kulttuuriauto Välkky sekä kotipalvelu. N. 70 % espoolaisista asuu alue- ja lähikirjaston vaikutusalueella eli saavutettavuusalueella, joka on määritelty niin, että se on aluekirjastoissa n. 2,5 kilometriä ja lähikirjastoissa n.1 kilometri.

Aluekirjastoissa on monipuoliset, kattavat ja yhtenäiset palvelut sekä laajat aukioloajat. Aluekirjastot ovat hyvin saavutettavissa julkisilla liikennevälineillä. Lähikirjastot toimivat pääosin omatoimisesti, mutta niissä on myös asiakaspalveluaikoja. Niissä palvelut ovat aluekirjastoja suppeammat, mutta omatoimisuus mahdollistaa laajat aukioloajat myös viikonloppuisin. Päiväkodeille lähetettävät teemalaatikot on vuonna 2024 aloitettu palvelu, jolla varmistetaan päiväkotien mahdollisuus käyttää kirjaston palveluita, jos käynti kirjastossa on haastavaa. Kouluille lähetettävät lukupiirilaatikot helpottavat myös palveluiden saavutettavuutta ja lisäävät alueellista yhdenvertaisuutta.

4 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN PALVELUJEN ARVIOINNIT

4.1 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI – KIUUSAAMISEN, VÄKIVALLAN, HÄIRINNÄN JA SYRJINNÄN VASTAISET TOIMET OPPILAITOKSISSA

Tarkastuslautakunnan suositukset

Oppilaitoksissa on välittömästi ja entistä tiukemmin puututtava kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin.

Oppilaitosten tulee jakamattomalla vastuulla ja moniammatillisesti puuttua kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin yhteisöllisen opiskeluhuollon periaatteiden mukaisesti.

Vastaaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Oppilaitoksissa on välittömästi ja entistä tiukemmin puututtava kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin. (SIVU 57)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Toimialan kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn liittyvät ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta, ja koulujen omat ohjeistukset ovat saatavilla koulujen verkkosivuilla. Lisäksi käytössä ovat muun muassa **Someturva** ja **K-0+-yhteistyö** Aseman Lapset ry:n kanssa.

Someturva on digitaalinen palvelu, joka tarjoaa apua sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen ja häirintään. K-0-toimintamalli puolestaan tukee vakavien ja pitkittyneiden koulukiusaamistapausten ratkaisemista laajan ammattilaisverkoston avulla.

Kaikki ohjeet ja tukipalvelut on koottu verkkosivulle: [Yhdessä kiusaamista vastaan | Espoon kaupunki](#). Ohjeistuksia päivitetään tarpeen mukaan, yleensä vuosittain. Tulosyksiköt huolehtivat päivitettyjen ohjeiden jakamisesta toimintayksiköihin, jotka vastaavat niiden jalkauttamisesta käytännön toimintaan.

Oppilaitosten tulee jakamattomalla vastuulla ja moniammatillisesti puuttua kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- ja väkivaltatapauksiin yhteisöllisen opiskeluhuollon periaatteiden mukaisesti. (SIVU 57)

Jokaisessa koulussa tai lukiossa on kuvattu toimintatapa kiusaamiseen, väkivaltaan, häirintään ja syrjintään puuttumiseen (Puuttumisen portaat), jotka löytyvät koulun tai lukion verkkosivuilta. Espoossa on käytössä Yhdessä vahvaksi yhteisöksi-suunnitelma kiusaamista, väkivaltaa, häirintää ja syrjintää vastaan, joka muun kiusaamisen ohjeistuksen lisäksi Yhdessä kiusaamista vastaan-verkkosivuilta.

Oppilaitoskohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä koordinoi koko oppilaitosyhteisön tekemää yhteisöllistä opiskeluhoitoa sekä yhteistyötä koulun tai lukion ja opiskeluhoitoon henkilöstön välillä. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä on monialainen, ja sitä johtaa rehtori tai yksikön johtaja. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tehtäviin kuuluu kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen.

Myös selkeät kiusaamisen vastaisten toimien vastuutahot ja roolit ovat oleellisia (yksikön henkilökunta, tukioppilaat, tuutorit, Verso). Yksiköllä on selkeä rakenne kiusaamisen vastaisen toiminnan organisoimiseksi, esim. nimetty tiimi. Yksikön johtaja/rehtori varmistaa henkilökunnan osaamisen.

Verkostoyhteistyötä eri viranomaistahojen sekä järjestöjen kanssa jatketaan hyvien ratkaisujen sekä käytäntöjen löytämiseksi ja niiden jakamiseksi. Aseman lapset ry:n K-0+-työntekijät ovat järjestäneet koulutuksia perusopetuksen työntekijöille kiusaamiseen puuttumiseen liittyvästä työstä viime vuosina. Koulutuksia järjestetään myös jatkossa. Yhdessä vahvaksi yhteisöksi-suunnitelmasta perehdyttämistä ja kouluttamista sekä hyvien käytäntöjen jakamista henkilöstölle jatketaan ensi lukuvuoden aikana.

Kasvun ja oppimisen lautakunta toivoi, että sille tuodaan mahdollisimman pian toimenpidesuunnitelma kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumisen vahvistamiseksi.

4.2 TOISEN ASTEEN KOULUTUS – SUOMEN- JA RUOTSINKIELINEN LUKIOKOULUTUS

Tarkastuslautakunnan suositukset

Lukiokoulutuspaikkoja tulee lisätä tarvetta vastaavasti, jotta lukioon pääsyn keskiarvorajat alenisivat nykyisestä.

Kirjojen ja muun fyysisen opiskelumateriaalin käyttöä digitaalisten materiaalien rinnalla lukiokoulutuksessa tulee lisätä nuorten monipuolisten lukutaitojen edistämiseksi ja ruutuajan kohtuullistamiseksi.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Lukiokoulutuspaikkoja tulee lisätä tarvetta vastaavasti, jotta lukioon pääsyn keskiarvorajat alenisivat nykyisestä. (SIVU 61)

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa: Suomenkielisen lukiokoulutuksen opiskelupaikkoja on lisätty viimeisen vuosikymmenen aikana vuosittain. Vuodesta 2021 suomenkielisen lukiokoulutuksen opiskelupaikkoja on varattu 66,3 %:lle perusopetuksen päättävästä ikäluokasta. Myös 2020–2030 välisenä aikana toisen asteen aloittavan ikäluokan koko kasvaa huomattavasti ja lukion opiskelupaikkojen tarpeen ennustetaan kasvavan merkittävästi. Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää vuosittain seuraavan vuoden lukiokoulutuksen opiskelijaotosta. Päätöksen valmistelu perustuu ennustettuun tarpeeseen, mutta päätöksen valmistelussa on otettava huomioon lukiokoulutuksen käytettävissä olevat kiinteistöt sekä talousarviossa opiskelijamäärään varattu määräraha.

Svenska bildningstjänsterin puolella ei havaita riskiä, että keskiarvoraja nousisi liian korkeaksi, kun Mattlidens gymnasiumin aloituspaikkojen määrää on lisätty vastaamaan tarvetta vuonna 2025.

Kirjojen ja muun fyysisen opiskelumateriaalin käyttöä digitaalisten materiaalien rinnalla lukiokoulutuksessa tulee lisätä nuorten monipuolisten lukutaitojen edistämiseksi ja ruutuajan kohtuullistamiseksi. (SIVU 61)

Oppivelvollisuuden laajentuessa ja ylioppilastutkinnon siirtyessä sähköiseksi kaikille opiskelijoille hankittiin tietokoneet opiskelua varten. Tällöin luontainen velvoite oli edistää digitaaliseen materiaaliin siirtymistä. Erityisopettajan lausunnon perusteella voitiin kuitenkin hyödyntää myös painettua materiaalia oppimisvaikeuksissa. Pian kuitenkin ymmärrettiin, että myös painettua materiaalia tarvitaan, ja niinpä lukioille annettiin lupa rajatusti rehtorin päätöksellä hankkia myös sitä. Myöhemmin tätä väljennettiin entuudestaan siten, että rehtorin päätöksellä voidaan hankkia pienessä mitassa painettua materiaalia. Pääsääntöisesti oppimateriaali on digitaalista, mutta lukioissa arvioidaan painetun materiaalin käyttöä lukuvuosittain, ja tarkastuslautakunnan toivomus on välitetty rehtoreille.

Mattlidens gymnasium on ottanut käyttöön fyysisiä oppikirjoja useissa oppianeissa, esim. kemia, biologia, maantieto. Fyysisten oppikirjojen käyttö on lisääntynyt sitä mukaa kuin niitä on alettu tuottaa ruotsiksi. Tämä tukee oppimista sekä vähentää ruutu-aikaa.

4.3 KOULURAKENNUSTEN ESTEETTÖMYYS

Tarkastuslautakunnan suositukset

Esteettömien koulurakennusten varmistamiseksi valmisteilla olleet täydentävät rakentamisen ja suunnittelun ohjeet tulee saattaa käytäntöön viipymättä.

Koulurakennusten esteettömyyttä on edistettävä liikkumisen esteettömyyden lisäksi laaja-alaisesti myös esimerkiksi aisti-esteettömyyden näkökulmasta.

Vastaaja: Kasvun ja oppimisen toimiala

Toimiala pitää tärkeänä, että esteettömyys toteutuu johdonmukaisesti kaikessa koulurakentamisessa. Täydentävät rakentamisen ja suunnittelun ohjeet ovat tässä keskeinen väline. Ohjeistuksen päivitys ja käyttöönotto kuuluvat Tilapalvelut-liikelaitoksen vastuulle, ja toimiala tukee tätä työtä aktiivisella yhteistyöllä.

Tilapalvelut on jo valmistellut muun muassa toiminnallista koulusuunnitteluohjetta ja koulujen pihasuunnitteluohjetta, joiden valmistelussa on hyödynnetty RAKA-työryhmän asiantuntemusta sekä kerätty palautetta valmistuneista kohteista eri sidosryhmiltä. Toimiala osallistuu näiden ohjeiden käyttöönoton edistämiseen muun muassa yhteisissä suunnittelukäytännöissä ja hankekohtaisessa yhteistyössä.

Tavoitteena on, että esteettömyyden periaatteet toteutuvat kaikissa kouluhankkeissa – uudisrakentamisesta peruskorjauksiin ja pienempiin parannustoimiin – riippumatta siitä, kuuluuko kohde peruskorjausohjelmaan. Yhteistyötä jatketaan tiiviisti Tilapalvelujen ja muiden toimijoiden kanssa, jotta ohjeistus saadaan käyttöön mahdollisimman vaikuttavasti ja ajantasaisesti.

Espoon kaupungin tilahankkeissa esteettömyyden edistäminen on ollut ja on osa suunnittelua ja toteutusta. Esteettömyyttä tarkastellaan laaja-alaisesti – ei vain liikkumisen, vaan myös aisti- ja kognitiivisen saavutettavuuden näkökulmasta. Tämä tarkoittaa muun muassa selkeitä opasteita,

hyvää akustiikkaa ja valaistusta, esteettömiä oppimisympäristöjä sekä saavutettavia digitaalisia ja fyysisiä palveluja.

Toimialan tavoitteena on, että esteettömyyden periaatteet toteutuvat kaikissa peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeissa sekä määrärahojen puitteissa perusparannusten yhteydessä myös niissä kohteissa, joissa esteettömyyden osalta on havaittu puutteita ja jotka eivät kuulu varsinaiseen peruskorjausohjelmaan.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa:

Toimintaohjeen mukaan Tilapalvelut-liikelaitoksen tehtävänä on hankkia ja ylläpitää kaupungin toimitiloja kustannustehokkaasti ja pitää huolta niiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Tilapalvelut-liikelaitos suunnittelee ja toteuttaa rakennushankkeet määräysten ja asetusten mukaisesti hyvässä yhteistyössä ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen ja sen esteettömyysasiantuntijan sekä Espoon rakennetaan kaikille -työryhmän kanssa.

Esteettömän rakentamisen ohje on päivitetty viimeksi 20.2.2023. Tilapalvelujen suunnittelupalvelut -palvelualueen asiantuntijat päivittävät ohjeen yhteistyössä ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen esteettömyysasiantuntijan kanssa.

5 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN PALVELUJEN ARVIOINNIT

5.1 KESTÄVÄN LIIKENTEEN JA LIIKKUMISEN LISÄÄMINEN

Tarkastuslautakunnan suositus

Kaupunginhallituksen ja kaupunkiorganisaation on vastuualueittain kattavasti ryhdyttävä tarvittaviin tehostaviin toimenpiteisiin liikenteen päästöjen alentamiseksi ja valtuuston asettaman hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Vastaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkitekniikan keskus edistää saamansa budjetin turvin sekä joukkoliikennehankkeita, kuten ratahankkeita että pyöräilyn edistämishankkeiden tavoitteita. Hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää kestäviin kulkumuotoihin panostamista.

5.2 ALUEELLISEN ERIYTYMISEN (SEGREGAATION) EHKÄISY KAUPUNGIN MAANKÄYTÖLLÄ

Tarkastuslautakunnan suositukset

Maankäytön toimenpiteiden vaikuttavuuden varmistamiseksi on valmisteilla olevissa kaavaratkaisuissa tehtävä segregatiovaikutusten arviointi hyödyntäen laaja-alaisesti käytössä olevaa tietopohjaa.

Kaupunkisuunnittelukeskuksen ja muun kaupunkiorganisaation tulee sitoutua poikkihallinnolliseen yhteistyöhön kaupungin eri alueiden eriytymiskehityksen ehkäisemiseksi.

Vastaaja: Kaupunki ympäristön toimiala

Segregaatiovaikutusten arviointia tehdään osana muuta kaavoituksen vaikutusten arviointityötä. Eriytymisvaikutusten arvioinnin painotuksessa otetaan huomioon kaavakohteen laajuus ja merkittävyys kaupunkirakenteessa. Poikkihallinnollista yhteistyötä tehdään aiheen tiimoilta jo merkittävästi, mutta sen vaikuttavuutta voi aina parantaa.

Kaupunkitekniikan keskus on sitoutunut poikkihallinnolliseen yhteistyöhön ja sitä tehdään erityisesti merkittävien kaavoitus- ja liikennehankkeiden yhteydessä.

5.3.2 ARVIOINTI ESPOON KAUPUNGIN SOPEUTUMISESTA JA VARAUTUMISESTA SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖIHIN

Tarkastuslautakunnan suositukset

Ilmastovahdin toimenpiteiden vastuuyksiköiden tulee varmistaa, että ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteitä ja niiden etenemistä voi seurata ajantasaisesti myös Ilmastovahdistä.

Kaupunkiympäristön toimialan tulee selvittää helteiden vaikutusta kaupungin omissa kiinteistöissä esimerkiksi tekemällä kiinteistöjen lämpötilojen kartoitus.

Vastaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Espoon kaupungin sopeutumisen työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Kokouksissa käydään läpi toimenpiteiden toteutuminen edellisen puolen vuoden ajalta. Ne toimenpiteet, joihin on tullut muutosta / uutta raportoitavaa päivitetään ilmastovahtiin kaupungin ilmastonmuutokseen sopeutumisen asiantuntijan toimesta (*mikäli toimenpiteeseen ei ole tullut päivitettävää, ei toimenpiteelle välttämättä tehdä muutoksia / sitä ei vahdissa avata ja tällöin toimenpiteelle voi jäädä "vanhentunut" aikaleima*). Lisäksi kokouksissa käymme läpi kuluneen vuoden asioita ja yhteistyötarpeita. Ympäristö- ja rakennuslautakunnalle raportoidaan kerran vuodessa menneen kauden (vuoden) ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden toteutuminen.

Ilmastovahtiin on nimetty ja koulutettu vastuulliset henkilöt palvelualueittain. Ilmastovahti on Kaupunkitekniikan keskuksen vastuulla olevien toimenpiteiden seurannan osalta ajan tasalla.

6 KONSERNI

6.1 ESPOON ASUNNOT OY

Tarkastuslautakunnan suositus

Esteettömien asuntojen tarjonnan riittävyys ja asuinympäristön esteettömyys on huomioitava, jotta kaikille asukkaille taataan yhdenvertaiset elinolosuhteet.

Vastaaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Rakentamismääräysten mukaan rakentamisen tulee olla esteetöntä ja tätä myös Espoon asunnot noudattaa asuntotuotannossaan. Riittävyys tulee konsernin asettamasta asuntotuotantotavoitteesta. Esteettömyyden tavoite pätee myös rakennettuun ympäristöön. Rakennetaan kaikille työryhmä käy läpi hankkeita ja alueita.

6.2 ESPOON KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖT***Tarkastuslautakunnan suositus***

Sotekiinteistöjen omistamisen riskeihin on kiinnitettävä huomiota siitä näkökulmasta, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue päättäisi siirtymäkauden jälkeen olla vuokraamatta kaupungin omistamia sotekiinteistöjä.

Vastaaaja: Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunki käy aktiivisesti keskusteluja hyvinvointialueen kanssa tiloista, joissa hyvinvointialueen on tarkoitus ja toivottavaa jatkaa. Samanaikaisesti kaupunki valmistelee tilojen myyntejä oman omistusriskinsä hallitsemiseksi.